
Wprowadzenie

Aleksandra Derra

Shaun Gallagher (nie mylić z irlandzkim kierowcą rajdowym) jest amerykańskim filozofem, fenomenologiem i kognitywistą. Ukończył filozofię na St. Columban's College, Wisconsin (B.A.), Villanova University (M.A.) oraz ekonomię na State University of New York, Buffalo (M.A.). Doktorat zatytułowany *Embodied and time-consciousness* obronił na Bryn Mawr College. Obecnie jest profesorem filozofii i nauk kognitywnych w Institute of Simulation and Training na University of Central Florida, a także na angielskim University of Hertfordshire oraz duńskim University of Copenhagen. Jest redaktorem naczelnym czasopisma „Phenomenology and the Cognitive Sciences”.

Gościł w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w listopadzie 2006 roku na zorganizowanej przez dra Tomasza Komendzińskiego konferencji *Embodied and Situated Cognition: from Phenomenology to Neuroscience and Artificial Intelligence*, wygłaszając wykład otwierający pt. *Social Robots and Social Cognition*, moderował także panel dyskusyjny *Situated Body* z udziałem między innymi Jonathana Cole'a, Jordana Zlateva, Heleny de Preester⁶².

Na swojej prywatnej stronie internetowej podaje, że jego zainteresowania badawcze koncentrują się na fenomenologii, filozofii umysłu, psychologii filozoficznej, ucieleśnieniu, intersubiektywności, hermeneutyce i filozofii czasu. Jest autorem między innymi takich książek jak *Brainstorming: Views and Interviews on the Mind* (2008), *The Phenomenological Mind: An Introduction to Philosophy of Mind and Cognitive Science* (2008, wraz z D. Zahavim), *How the Body Shapes the Mind* (2005), czy wcześniejszej *Hermeneutics and Education* (1992), oraz niezliczonej ilości artykułów (wiele z dostępnych jest w wersji elektronicznej na jego stronie internetowej).

---

⁶² Szczegółowe informacje można uzyskać na stronie: <http://kognitywistyka.net/~esc/index.html>.

Gallagher jest znanym popularyzatorem fenomenologii, szczególnie Maurice'a Merleau-Ponty'ego; w swoich pracach przekonuje do aktualności rozstrzygnięć tego zafascynowanego nauką filozofa, rozwijając antykartezjańskie rozumienie podmiotu poznającego i jego relacji ze światem. Nawołuje do połączenia zasobów poznawczych filozofii, nauk szczegółowych (zwłaszcza neuronauk) czy hermeneutyki, by w pełni zbadać fenomen ludzkiego poznania i ludzkiej wiedzy. Odrzuca zarówno przeciwstawianie nauk szczegółowych humanistyce, jak i scjentyistyczne, redukcjonistyczne podejście nauk kognitywnych do problemu umysłu (świadomości, podmiotowości). Rozwijając ideę ucieleśnienia (zgodnie z powiedzeniem: „Świat jest zorganizowany wokół naszego ciała”), postuluje zintegrowanie wiedzy naukowej z pierwszoosobowym ludzkim doświadczeniem oraz wzbogacenie zasobów metodologicznych nauki o abstrakcyjne rozważania humanistów.

Gallagher opracowuje ideę tak zwanej *front-loading phenomenology*: fenomenologii, która wyjściowo strukturyzuje i pomaga wypracować metodologię prowadzenia naukowych badań nad systemami poznawczymi (szczegółowiej omawia ją w prezentowanym w tym numerze wywiadzie). Opracowuje integracyjną teorię gestów, pokazując ucieleśniony i usytuowany charakter ludzkiego języka (jego związek z ekspresją pozawerbalną, obecnością drugiego człowieka etc.); przekonuje do ważnego rozróżnienia na „schemat ciała” i „obraz ciała” w badaniach nad podmiotem oraz wzywa do porzucenia dualistycznego myślenia w kategoriach „kultura vs. natura”. Jego prace są ciekawym przykładem połączenia drobiazgowej argumentacji śledzącej niuanse procedur naukowych z syntetyzującym spojrzeniem filozofa, świadomego ograniczeń swojego warsztatu pojęciowego. Ograniczenia te nie biorą się jednak ze specyfiki dziedziny (czy to filozofii, czy kognitywistyki, czy neuronauk), ale z przekonania o wielości czynników, które w badaniu musielibyśmy uwzględnić: perspektyw badawczych, złożoności interpretacji, wielowymiarowości powiązań (interpersonalnych, społecznych, historycznie uwarunkowanych etc.), cielesnego uwikłania i usytuowania człowieka w świecie, wymiaru pierwszoosobowego doświadczenia, by wymienić zaledwie kilka. Według Gallaghera, dobra filozofia i dobra nauka to takie, które starają się nie ignorować żadnego z nich (zob. tekst *Hermeneutyka i nauki kognitywne* w niniejszym numerze).

Bibliografia:

Gallagher, S. 1992. *Hermeneutics and Education*. SUNY Press.

Gallagher, S., red. 2008. *Views and Interviews on the Mind*. Imprint Academic Press.

Gallagher, S., Zahavi, D. 2008. *The Phenomenological Mind: An Introduction to Philosophy of Mind and Cognitive Science*.

Gallagher, S. 2005. *How The Body Shapes the Mind*. Oxford University Press.

Źródła internetowe:

Strona internetowa Shauna Gallaghera: <http://pegasus.cc.ucf.edu/~gallaghr/gallonline.html>

Strona internetowa konferencji *Embodied and Situated Cognition: from Phenomenology to Neuroscience and Artificial Intelligence*, Toruń 2006: <http://kognitywistyka.net/~esc/index.html>